

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:	
Egész évre	— — — — — 8 Kor
Félévre	— — — — — 4
Negyedévre	— — — — — 2
— Hirdetések díjszabás szerint.	

Tisztázás.

Elült megint egy oknélkül felkavart vihar. Ments Isten, hogy újból felidézni akarnók. Utólagos közbeszólásunk inkább a tisztázás munkáját kívánja szolgálni. Ilyenkor pontokba szedi az ember a gondolatait.

Tehát először: I. X. Pius pápa borromaei sz. Károly jubileuma évében — nagyon helyesen — jónak látta rámutatni arra: milyen lelkülettel, milyen hivatással és eszközökkel végezik a biterköcsös reformálást. És eközben rámutatott a 16. század reformereire. A történelem világitásában s nem holmi mesék alapján tette. Az „ignis ardens“ meleg szívét nem indíthatta ebben gyűlölet, meg sértő szándék. Körlevelét megküldötte a püspököknek. Latin nyelven közölte azt a kalocsei érsek papjaival. A szegény, jámbor katolikus hívek nem is tudtak róla s talán nem is tudtak volna, ha egy tolakodó riporternek eszébe nem jut a fogadatlan prókator szerepében jerichói lármát csapni. Hát hol itt a „felekezeti békerontás?“

Ugyan, hát nem vallott már elég kudarcot az a nagyképiuskodás?

Ki csinálta a felekezeti vitát? Egy riporter. Miért nem ütik annak a hátát? Mit kezdenek ahelyett „jus placeti“-ről beszélni? Nahát régen megmondotta egy régi osztrák, szabádkörmives, liberális igazságügyminiszter, hogy manapság „jus placeti“-ről beszélni: emeletes ostobaság. Hát a firkáló riporternek szabad papi testületeket, főrendeket gyaláznia, családi szentélyeket feldülnia, s a pápának nem szabad igazságos ítéletet mondania az Egyház volt tagjairól? Egy riporternek minden szabad, a pápának semmi sem. Hja, ha ez a sajtószabadság, akkor hallgatok és bocsánatot kérek. De hát Istennek még nem vagyunk odáig.

Ámde most jön, másodszer, a dolog bibije. Titkos és nem titkos ellenségeink talán el nem titkolható kárörömmel ütik össze bokájukat, hogy a pápa megretírált. Pedig nem a! Rendeletei ugyanis érvényesek, mibelyt az „Acta S. Sedis“ — közölte azokat. Körlevelével ez megtörtént, mielőtt annak szétterjesztése megesezt volna.

A kihirdetett körlevelé szétterjesztéséről (— ezért az egyért hála neki —) az a névtelen riporter gondoskodott. Így legálább azok is tudnak róla, kik soha nem is álmodtak volna felőle, ha ellenségeink meg nem ütik a nagy dobót. Tudniillik a mi alvó katolicizmusunk csak a nagy dobra reagál. Most már tessék elővenni a „jus placeti“ donquichotte-fegyverét és megakadályozni, hogy az emberek ne tudják azt, a m i t m á r t u d n a k.

Hát ezért idéztük azt az emeletes ostobaságot. Végezetül még egyet. Ne féltse tőlünk senki azt a felekezeti békét. Jámborabbak vagyunk mi annál, semhogy ilyenhez kezdenénk. Eltűrjük, hogy kicsi tollbetyárok már kis betűvel írják az Isten nevé, szennyes hazugsággal dobálják a zárdák külső-belső falait, gúnyt űznek a szenttéavatásból, istenitiszteletből, hogy leütik, vagy szerencsésebb esetben leköpdösik a csuhást, azért mert csuhás; pokoli gúnyval nevetnek azon, hogy a milánói érseket kórmenet közben kifosztják, belekontarkodnak az Egyház belső ügyeibe. Mindezekért — mindeddig még a haja szála sem görbült meg fia léleknek sem.

TÁRCA.

Oltár.

*Hogy Anyám engem mód felett szeret,
Az nekem érdem ügy-e nem lehet?
Hogy én Anyámat mód nélkül imádom,
Hogy Ó az én legszentebb ideádom,
Az megint nem nekem az érdemem
(Naivság lenne újra kérdenem!)
De viszont egész érthető dolog,
Hogy olyanoktól én elfordulok,
Akik az Anyaszívnek dobogását
Nem úgy hallgatják, mint harangkongását,
Mely ami edes templomunkba hív:
Van-e nálad szebb oltár? Anyaszív!
Madame Cyprianhého.*

Füldői levél — hazulról.

Irta: Záknoffy M. Mariska.

Minek köntörfalazni? Odairni a megszólítást így: Nagyoniszteendő Szerkesztő Úr! Mikor a cikk, vagyis levél tulajdonképpen a nagy olvasóközönségnek van szánva!

Én tehát direkt a kedves, a nyájas, az ugorkaszegzen unatkozó, álmos, eltikadt olvasójanak írom.

Szóltott volna pedig ezen „fürdői“ levél Herkulesfürdőről, ha ott megrögzöttem volna, de könnyű a szerkesztőknek fürdői leveleket kérni, ám nehéz ott megírni, hol az embernek minden perce úgy ki van számítva és lefoglalva, főképp mikor az ember „asszony“ s legalább 12 — mond: tizenkét-szer kell öltözzék egy nap. Hát a tömördek levelezőlap? Naponta legálább 10—12 drb. Mert hát sok az ismerős, hadd lássák, hol üdül az ember, pláne a nagy-hírű Herkulesfürdőn!

Szegény „üdülés“ az idén nem vált be, sőt igen szomorú vége lett, no de hála Istennek, hogy nem tragikus, mert élek, ami még mindig jobb, mintha meghaltam volna. A Krassószöregnyemegyet ért nagy Istencsapás ismeretes, igaz, hogy a nagyon hűvös időjárás — a remületes éghabóru okozta ijedségen — kívül nem történt bajunk nagyobb, minthogy öt napig teljesen el voltunk zárva a világtól.

Különös állapot és érzés volt, mely igen nyugtalanítóvá vált, midőn a négy kilométernyire eső pusztulást láttuk, mely elszakított minden

közlekedéstől. De mennyire elkalandoztam, hisz amit mondani akarok, abból meg egy szó sincs! Tehát kezdem azzal, hogy aszondom: aki teheti, kinek módja és ideje van hozzá s az Aludnára (ebbe Herkules okvetlen bele van illesztve, lévén Orsovától 1/2 óra járássúvira) egy kirándulást nem tesz. „nagy élvezettől fosztja meg magát“. (Úgy akartam mondani: annak egy csepp esze sincs. Dehát akkor eddig nekem sem volt, ezt pedig csak nem ismerem be, aztán ugyebár így sokkal szebben hangzik: „nagy élvezettől stb. . . .“) Meg meg kell jegyezmem, hogy valami nagy mód nem is kell hozzá, mert Herkulesfürdőnek csak a hire drága, a való meglepett! De erről később. Most hadd induljunk el! A legszebb, legváltozatosabb, a legtöbb élvezetet nyújtó útirány: Piskai, Hátszeg, Karánsebes. Felsőes szép vidék! Igaz, hogy mi nem erre mentünk, mert nem fogadtuk meg a tanácsot, mi kényelemesen akartunk utazni, de megbántuk, mert sokat szenvedtünk a nagy hőségnek miatta. Meg is szakítottuk az útazást Marosilyen, hol kedves ismerősöket látogatva, egy hűvös éjet ágyban töltve, új erőt gyűjtöttünk a következő napra. A bevonuláskor egy igen mulatságos választási

Hátba ekkora szabadsága van az elvetemült érzéseknek s ekkora türelme a „jámbor” katolicizmusnak, minek kötik be még jobban a szegény „Igazság” szemét? Hiszen mi nemsokára még azért is bocsánatot kérünk, hogy katolikusnak mertünk születni. Minek a láрма hát, ugyan minek?

Biró Ferenc.

Jegyzetek a folyó évi hitoktatói kurzus alkalmából.

Vártam, hogy majd valaki azok közül, kik a jún. 30-tól júl. 5-ig tartott hitoktatói kurzuson az erdélyi egyházmegyékből jelen voltak, a Közművelődésben tapasztalatairól számot ad. Eddig azonban csak az erdélyi résztvevők neveit hozta lapunk. Engedjék meg a kedves kollégák, hogy valóban tanulságos és ügybiztosággal, meg fáradtsággal rendezett kurzusunkból okulva, pár jegyzettel felhívjam figyelmüket egyik-másik dologra.

Egyházmegyeink egyik kiváló képzettségi fiatal papja mintegy lesajnált, mikor jeleztem, hogy a hitoktatói kurzuson részt vettem. Egyáltalán olyan felesleges és célnélküli idővesztésnek tekintik az ilyen tanfolyamokat. Szerintem arra jök, hogy egy pár szereplési viszketegségben leledző kollégánk kielégíttesse ebbeli szenvedélyét, hogy verdesse a levegőt.

Részemről megengedem, hogy ez is előfordul annyi gyarló ember között, mindazonáltal sehogyan sem tartom ezeket a kurzusokat olyan felesleges luxusnak. Sőt fenntartom akkori véleményemet, hogy azon öt napon át többet tanultam a hitelezés nagy és felette fontos művészetéből, mint az egész négy évi teológia alatt. Ez nem túlzás! Tessék csak utána gondolni, hogy pár évi gyakorlat után mennyire másképp fogja fel az ember ugyanazokat az

igazságokat, szakképzett, gyakorlati emberektől, kikre esetleg még a teológiákon is, mint tekintélyekre hivatkoztak előttünk. Aztán minő lelkesedést, buzgótságot önt a lelekbe annyi kedves kollégánknál hasonló lelkesedése, buzgósa ezen oly annyira fontos kötelességünkkel szemben.

Ne kicsinyeljük mi először saját törekvéseinket, tanulékonyságunkat.

Úgyis eleget szólnak ellensegeink. Sőt még jobb érzesű tudósaink is, mint pl. Fináczy is csakugy elmé a fejünk felett, lenezi fáradtság munkánkat, sőt ócsárolja és elretentő például állítja oda a pedagógusok elé a hitoktatók verbalizmusát, melyből aztán a rossz indulatú kritikásaink nyomban levonják a hazug és hönöhajtott következtetést: ha a hittan ilyen „észbutító magoltatásból” áll, akkor ki vele az iskolából.

Hiszen senki sem tagadja, jól mondta derék elnökünk, hogy fordult elő ilyen helytelen eljárási mód a hittanítás keretében és talán tudtul elő most is, de valjon a többi tantárgyknál ez a magoltatási rendszer ismeretlen valami? Példákat, gondolom, mindenki ismer saját tapasztalataiból.

De miért nem jönnek ilyen kritikásaink a kurzusaink lefolyását meghallgatni? Ott meggyőződhetnénk arról, hogyha van testület, mely gondot fordít saját kiképzésére, ha van tudomány és módszer, mely lépést tart a korrall, a modern haladással, hát akkor bizonyára hazánk hittanári és hitoktatói kara az, akkor bizonyára a vallásitanis és nevelés tudománya a többi profán tudomány között az első sorokban foglal helyet.

Kedves kollégák, ez a tudat és ez a tény öntsön belénk erőt és kitartást saját kiképzésünk folytatására. Ez a kurzus is meggyőzött róla, hogy a haza boldogsága, az alsó nép lelki bekéjének, az intelligencia Krisztushoz való visszavezetésének nagy feladata és terhe legyen a g y o b b r é s z t a m i vállainkra nehezedik.

epizód játszódott le, melynek szereplői az újdonsült képviselő, meg én voltunk. A legnagyobb választási láz idején utaztunk, mindenütt, mindenki csak a választásokról beszélt. (Ez volt aztán mulatság!) Nem esoda tehát, hogy fiatal utitársunk, kívül a kocsi megosztottuk, szintén a tegnapi választás eseményeit beszélt el, valószínűleg amint mástól hallotta, mert szintén idegen volt. Szemben állt velünk s egyszer csak ínt a szemével s mondja: né, ott az új képviselő a legutolsó emeleti ablakban! Gyorsan visszafordulok, ő egy érte lelkesedő bölgyet vél bennem látni s legszebb mosoly kíséretében mélyen bókol.

No, ezt már nem hagyom viszonzás nélkül, úgy sem ismer s hájosan üdvözetlet, búcsút inték. Megvan hatva, ezt már ő sem hagyhatja viszonzás nélkül, kezd hajlongani, az urak ezt már valóban nem hagyhatták viszonzás nélkül, kalapjukat lengették, hogy ő ezt miként viszonzotta, nem tudom, mert szerencsére a kocsi ezalatt haladt, az óváció felben maradt, különben már csak az ablakon való kiugrás lett volna hátra.

Jééé még csak Marosilyén vagyok! Mikor érek még Herkulesre! Csak türelme, holnap este megérkezünk, addig még sok viszonzásagon megyünk keresztül, de ez még mindig könnyebb így, mint valóban volt. Mivel a kényelmes utazást választottuk, nem „gyors”-ra szállottunk, nem gondolva . . . no, majd elmondom szép sorjában! Elindulunk a reggeli jó hűvösön — a vicinálison — Lugosnak, azon reményben, hogy d. u. 2 órákor érkezünk Her-

kulesre s mi okvetetlen akkor akartunk megérkezni, hogy élvezzük a már hírből hallott, megkapóan szép vidék változatosságait.

Az óhajtott kényelem bevált, csak hárman valánk együtt s a vonat szép csendesen haladt, ám a nap nem tréfált, úgy tűzött le reánk, mintha csak az lett volna a célja, hogy jó puhára dinszteljen. Mire 11 órákor Lugosra értünk, javában sültünk-főttünk, ott aztán az a „kimondhatatlan” kedves meglepetés várt reánk, hogy a fővonal nem törődik ám az apró-cseprő vicinálissokkal, a vonat 1/2 órával ezelőtt indult Orsova felé, d. u. 1/50 íg nem mehetünk! Majd megpukkadtam, le voltam sújtva, tehát még csak este 9-kor érkezünk! Mikor én olyan szépen kicirkalmaztam abból az átk . . . menetrendből az egész utazás, ahogy éppen legjobban tetszett! S ilyen fel-és megülés az eredmény!

Minden gígondolható tanfolyamcokat állítanak fel, hát én kérem hasznosabbat nem tudnék ajánlani, mint: menetrend tanulmányozási tanfolyamot. Mert ez egy valóságos tudomány!

No, — nem volt mit tenni — legalább kényelmesen megnézzük Lugost. Szerencse, hogy a férjem dohányos, első útja a „nagy trafik”, ez most bevált, jó hűvös volt bent. No gondolom, itt felvilágosítást is nyerünk, hogy használjk fel az időt. Kérdézősködöm Lugos nevezetességei irányában. Összenéznek, nevetnek s bevallják, hogy bizony semmi látnivalóval nem rendelkezik e különben rendes, tiszta városka. Kérdem: hát valami hűs, arnyas hely? Sétatér, park, liget s ott eukrázda, hol az ember kissé hűsölve élvezhet is? Nincs-nincs!

Azert foglalkozott a kurzus a hitoktatás és nevelés szinte mindenmü agával.

Szó volt a káté és biblia tanításáról elemi-és közepiskolákban. Nem maradt a figyelmen kívül a szertartástan, egyháztörténelem, hittan és erkölcsstan tanításának a modern kor viszonyaihoz való alkalmazkodása. Nagy súlyt helyezett a kurzus az apologetika módszeres kezelésére. Mindenütt voltak érdekesebbnél érdekesebb felszólalások, vélemények és nézetek, melyek a szóban forgó kérdéseket megvilágítottak. Különösen két irány küzdött egymással: az intellectualista és voluntarista irányzat. Benyomáson az, hogy a voluntarista irányzat jó fejfel kerekedett felül a vita hullámaiból.

Nagy súlyt helyezett a kurzus a nevelés körüli teendőink megbeszélésére, a diákpásztoráció fontos kérdésére stb. stb.

Mind ezeknek azonban bő tárgyalását megfogják találni A Kath. Nevelés c. szaklapunkban, mely azt hiszem — minden hittanár és hitoktató könyvtárában található. Az Alkotmány is bőven tudósította annak idején olvasóit.

El se hiszik, kedves kollégáim, mekkora perspektíva nyílik az ember szeméi előtt egy ilyen gazdag tartalmú kurzuson keresztül.

Hogyan születnek az ember lelkében a gondolatok és elhatározások. Megtalálnak a nehezegek fel-feltörő hullámai, midőn látja és hallja kollégáinak hasonló nehéz körülmények közt követett eljárását, elért sikereit. Ezeket nem találhatni könyvekben. Ezeket az élő szó hatalmas ereje mutatja meg. Ezért szükségeseznek és jótékony hatásukban valóban nélkülözhetetlenek tartom ezeket a hitoktatói kurzusokat. Sőt azt merem állítani és hirdetni, hogy nem felesleges azok meg egyházmegyéinkint sem.

Szükségességüket és hasznos voltukat mi sem bizonyítja jobban, mint azon nagy látogatottság, amelynek örvendett pl. az ideji kurzus is. A messze fekvő Erdély volt talán aránylag a legjobban képviselve. Jele tehát ez annak,

Hát az Isten szerelméért (már kijöttem a békéttüresből) hol töltök el a délutánt ebben a hőségben? „Tessék kérem a megyekertbe menni, itt van a közellen, ott igen szép arnyas, lehet sétálni”. Elláttuk magunkat lapokkal s ebéd után — epedve egy kis üdülés után — elindultunk. Csakugyan a tárt kapun át hivatogatólag intenek felénk az üde zöld arnyekos setautak mentén elhelyezett padok.

Bemegyünk. Földig erő lombos fák alatt gyönyörű pázsit hivatog, már nem örvendünk a padoknak, — ilyen az ember vágya, soha ki nem elégíthető — oh mily jó volna levegőre lépni abba a hűs, puha fűbe! Mily édesen lehetne szundikálni, hisz még a madarak is sziesztáltak, még a méhikék sem döngicséltek, oly csend volt, hogy még egy fűszál sem mozgott, ügylázott, hogy az egész kert felett Morfeusz terjesztette ki unalmát, az ő birodalmába jutottunk. Már alig cammogtunk, lábaink megneheztedek, nem beszélünk, csak sóhajtozva pillantottunk egy-egy kinálkozó szép hely felé, ám minden fordulónál egy tiltó táblára bukkantunk: „A pázsitra lépni tilos!” Mentünk beljebb: itt egy ör, amott egy kertész, tul a füvet nyírbáló napzamszó; nahát: tantalusi kin! De bosszút álltam (persze előbb egy padon — mint az emberrel a vonaton is megcsik —, hátradülve szundikáltam egyet), mikor kifelé indultunk, egy nem örvölt helyen, éppen a tiltó tábla mellett, csak azért is reá léptem a pázsitra, sőt úgy tiz lépést mentem rajta. Jaj, de jól esett! Jaj, de édes volt!

(Folytatjuk)

hogy mi, hitoktatók érezzük az ilyen továbbképzés szükségét, hiszen a jelenlevők nem riadnak vissza a bizony tetemes költségtől sem, amellyel jár egy ilyen tanfolyamon való részvétel.

Pedig biztosan tudom, hogy mindnyája saját költségen, saját zsebére vett ott részt. Azt senki neki anyagilag meg nem téríti. De nem is sajnálja, mert kárpótolja őt az a nagy szellemi haszon, amelyet belőle merít.

Szemlélődéseim között a sok tanulságosban, hasznosban és kellemesben meg-meg vilant egy-gy kellemetlen is.

Ha azonban megengedi szerkesztő úr, ezekről és meg egyebekről a jövő alkalommal. A hitoktatás és nevelés van olyan fontos dolog, hogy szinte külön és állandó rovatot lehetne számára nyitni a Közművelődésben. (Jó volna, csak hol ám annak a rovatnak rendezés és pontos munkása? Szerk.)

Badilla.

Repülés Brassóban.

A romániai udvar.

Két címet is adok, mert nem tudom, melyik a fontosabb eset. A repülési laz ide s tova elmulóban. Többen vannak, akik szídják és csalásnak, zsarolásnak, üzérkedésnek nevezik a tudomány röpöködő madarait.

Emberi szokás másokat szidni. Főleg azokat szoktak szidni, akik nálunknál többet tudnak, többet dolgoznak, — vagy mondjuk: többet kényelmeskednek, mert tehetik.

Montigny gróf júl. 31-én repült fel a Brassó melletti szépséges lapályon. Egyik rendező gavalérosan mellém szegődött és elárult egyet-mást. Mentsegről megsugom, hogy a nagy nap örömeire valamivel többet ivott, mint kellett volna.

Ő fecsegte ki, hogy sokkal több embert vártak, de azért úgy 10 ezren megjelentek. Különösen sokan jöttek át Romániából. Feltűnően merész, új stílus tolettekben vonult be a román hölgyközönség. Egy egész kis Páris. Van valami bizarr, tetszetős ebben a merészségben. A női hölgyeink talán diszkrétebbek, de mindenesetre egyhangúbbak.

Csakhamar híre futott, hogy az Udvar is jelen van. A kakukfűves mezőben hamarosan megtaláltam az udvari automobilt. Mint egy piros pipacs, úgy festett a zöldben. A közönség neszt veszi és tódul a hatalmas kocsí felé. Egy ideig sikerül és nagy gyönyörűséggel bámul a nép, aztán a lovas rendőrök megtisztítják a teret, nem szabad a közelben álldogálni. Igazolványom folytán szabad az útam. Magasarangú katonatiszt áll az udvari automobil mellett. Megszólított és készséggel felel, segítségére jön a lakáj is.

Az a tetőtől-talpig fehér plüshe, fehér fátyolba burkolt magas, tüneményeszerű alak a kocsí mélyén, a csodaszép, híres szép Mária, akiért el lehetett feledni Vakarescu Helenát. Egy darab romantika, régi regény a kakukfűves mezőben. Maga Carmen Sylva mondja, hogy soha szebbet nem látott, mint az ő menyje: Mária hercegnő. Mélyen behúzódik a háttérbe, talán zavarja a sok kíváncsi tekintet, csak fehér kesztyűs keskeny kis keze villan elő olykor, amint élénken kacagva magyaráz.

Annál többet mozgolódik Erzsébet, a leánya. Az Erzsikék korában, az Erzsikék temperamen-

tumával. Bakfis. De bájos, kedves gyerek. Az első eljegyzési hír már róla is utrakelt. Par hét előtt hallottunk róla, hogy valamelyik fiatal herceg — talán éppen a Habsburgok közül szemet vetett rá. Egészséges, üde virágszál lenne az öreg családfán, az bizonyos. Kék köpeny borítja, de átlátszik rajta a fiatal test izmos, erős, egészséges hajlása. Piros kalap a fején és ide-oda lengő piros fátyla, szinte kacérkodik a meleg szellővel. Oldal ülésen foglal helyet. Ide-oda mozog, nagyokat kacag. Olyan nagymama mellett, mint a poétalelkű Carmen Sylva, nem is fojtják bele a lelket ezekbe a gyermekekbe, semmifele udvari etikettel! Így van jól. Ez egy demokrata társaság.

A trónörökös fia, a valamikori király, ott ül a gépész helyén. Ez az arc már komolyabb. Keskeny szép arc. Kék a szeme. Barna kamaslit, barna kabátot, drap színű nadrágot és sapkát hord. Végig dül, a felkőnyökére támaszkodik, úgy nézi a közönséget. Szép fiú. Egy hölgy áll a kocsí mellett a földön, drapp köppenben, rózsaszín kalappal, fátyollal. Sehogyse tudhattam meg, ki az. Valamelyik udvari hölgy lehetett, úgyszintén az is, aki a kocsí mélyén behúzódva ült a trónörökösnek mellett.

Nemsokára ezután egy szürke ruhás, csinos, fiatal férfi érkezik az autombbil mellé. Fesztelen könnyedséggel társalog a bennülökkel. Van jártassága! Montigny gróf. Azt hiszem végig társalgot már Európa uralkodóival.

A jövendő kis király, 16—18 éves fiú, le száll és Montigny gróffal sétál a mezőn a nép között. Kiszállt az udvari kocsiból és itt már nem ismerik fel. Követem. Meglepően csinos ennek a kis hercegnek a járása, sokáig elnéztem. Katonának nevelik.

Montigny gróffal a hangárba megy. Körül nézek. Egy gép van ott csak. Mint egy fehér szitakötő, könnyedén nyugszik ott. Alatta alszik két gépész.

Hol van Castellano?! — kérdem én és velem ezren. Azt talán a rendezőség tudná megmondani. Elég az, hogy: nincs itt!

Rettenetes tömegű ember leste a Montigny mozdulását. Zakatol a gép, mint a szöcske ugrik nehányat a hepe-hupás mezőn, fut-fut, majd a levegőbe száll. Ezer látszó követi, lesi. A gép bágyadtan dül oldalba és levágódik a zöld mezőben. Tréfa? Csel? Baleset? Igen: baleset. Alig van néhány száz méterre tőlünk. Eszevéstetten fut arra a tömeg. Automobil rohan segítségül, a nyugodtabbak azonban helyükön felállva lesik, hátha, hátha fölsívít a gép a légbe. Nem. Csak egy óriás kukiv repül kanyarogva a fejünk fölött, mintegy jelezve a repülés módját és minden emberi törekvés gyászos végét. Megindul a román udvari automobil is. Előbb lassan, aztán futva. A csudaszép, fehér trónörökösnek hajlékony termete kiegyenesedve áll a kocsiban. Fehér tünemény. Messze leng a kocsiban s mint egy ködfelhő gomolyog utána selyem fátyola. Aztán eltűnik. Vissza a hegyek közé, de előbb mély részvétellel nézi a letört szárnyat, a kis Erzsébet pedig bánatosan szorítja magához fekete kutyája finom formájú fejét.

Montigny gróf érkezik. Egy-két abcug is hallatszik. Hogyne. Két perc se telt el a felszállástól az esésig. Kevés a népnek, annyit pénzért!

A hangárba sietek. Egy oszlop mellett áll Montigny. Megsajnálom. Az izdadság patakzik

az arcáról. Modora finom, előzékeny, kedves. Készséggel felel. Fiatal ember még, alig lehet harmincas. Ruganyos, fess, szép alak. Arca és szeme kifejezi, hogy: előre a magasba!

Elmondja, hogy tíz méter magasban volt és éppen egy fordulót akart tenni, hogy a trónörökösök mellett szállhasson el, mikor a légesavar hirtelen eltörött és a gép az alatta levő 2—3 mtr. mély mezei árokba zuhant. A fehér szitakötő graciosus szárnya letörtött. A gróf végtelenül restelte, meglátszott az arcán is, a hangján is. Innen egyenesen Párisba ment. Haza. A rendezőség-e a hibás, vagy Montigny, nem tudom, de két gépről kellett volna gondoskodni, hogy egy légesavar hibája miatt ne zugolódjék 10—15 ezer ember.

Mindamellett szívélyesen búcsuztunk Montignyval és azt mondom: becsüljük meg ezeket a szimpatikus, törekvő lelkeket.

Ádám Éva.

HIREK.

— Személyi hírek. Hg. Hohenlohe szebeni plébános dr. Billinszky Lajos tanítóképzői igazgató és Szentimrey áll. gimn. igazgató kíséretében hosszabb külföldi utazásra távozott Triest—Konstantinápoly, Bukarest—Brassón keresztül.

Vass Albert dr. teológiai tanár és szentzéki tanácsosjegyző néhány hétre városunkból elutazott.

— Személyzeti. A V. K. ügyi miniszter a nagyváradi jogakadémián megüresedett egyházi jog és jogtörténeti tanszékre ideiglenes minőségben Bochkor Mihály dr. statisztikárt nyilvános rendkívüli tanárrá nevezte ki.

— Vihar. Városunkon hétfőn d. u. 1—3 óra között nagy vihar vonult el. A villám beütött a városi postakézlelőség táviró vezetékébe, sőt a püspöki iroda telefonállomását is, mely az egyetlen a városban, annyira megrongálta, hogy egész délután szünetelt a forgalom.

— Huszonéves jubileum. Július 26-án ünnepelt Forster János, szentzéki tanácsos, ezüstmiséjét, vagyis papságának 25 éves jubileumát. Paptársai és nagyszámú barátai nem engedték e napot nyomtalanul elmulni, s habár ő kitérni óhajtott minden ünnepeltetés elől, azért ezüstmiséje alkalomból mégis szépen megnyilatkozott iránta úgy paptársainak szeretete, mint jó barátainak és nagyszámú tisztelőinek nagyrabecsülése és rokonszenve. Az ünnepély 10 óraker vette kezdetét a hátszegi templomban, hol Forster 25 évvel ezelőtt szent. Anna napján első szentmiséjét az Úrnak bemutatva. Jancsó Ernő főesperes, piskó plébános vezette az ünnepeltet oltarhoz, a papság pedig karingben segédkezett az oltárnál, míg a jubiláns az olvasott sz. misét elmondotta. Szentmise után áldást osztott paptársaira, majd a nevre, minek végeztével bekisértek a plébániára, hol a tisztelgések és üdvözlések következtek. Az oltár virágokkal volt feldisztve és nagyszámú közönség alig fért el a templomban. A papság üdvözlését Jancsó Ernő főesperes tolmácsolta, rövid szavakban esetelve a jubilánsnak 25 évi bokrós szolgálatait. Azután a helybeli egyházi testület és jóbarátok fejezték ki iránta tiszteletüket és szeretetüket. Az üdvözlések után Forster János elérékenyülve köszönte meg a személye iránt nyil-

OBERBAUER A. UTODA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

„A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebbi egyházi szerek, ruhák, zaslók stb. gyára.”

Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

vannó szeretetet és lekötelező figyelmet, melyet meg fog őrizni a mai nap emlékeül; azután pedig papársait s a tisztelgőket villásreggélire hívta meg. Püspök urunk öccsellencéjéhez a jelenlevők aláírásával üdvözölő felirat küldött. Delután 2 órakor társasbéd volt a papság és rokonság tisztelőit, mialatt számos felköszöntő hangzott el a jubileum tiltakozása ellenére. Közben felolvasták az érkezett nagyszámú táviratokat és alkalmi üdvözlőket, záradékul pedig Forster megköszönte a csekélyesége iránt mutatkozott nagy szeretetet és rokonszenvet. Így folyt le a szép ünnepély, mely igazán méltó úgy a jubiliánshoz, mint Hatzszeg intelligenciájához.

— **Kath. sajtóagitáció.** H a n g o d y István, a Kath. Sajtóegyesület megbízottja már bejárta Gyergyó- és Felecsik plébániáit. Járt összesen 20 községben, a Sajtóegyesületbe felvett 160 tagot (köztük jövő év alapító tagokat is), az Új Lapot eddig 360-an rendeltek meg. A lelkes fiatal tanítót szíves partfogásába és szeretetébe ajánljuk a plébános uraknak s a kath. sajtóügy barátainak.

— **Utólagos hangok a salzburgi kongresszusról.** Az V-ik nemzetközi Maria-Kongresszus Salzburgban az összes nemzetek részvételével a legnagyobb lelkesedés mellett folyt le. Magyarországról 101-en voltak jelen, köztük a mi szeretett főpásztorunk, a Kegyelmes úr, a ki a magyar szakosztálynak elnöke volt, 22-en pedig Altötting kegyhelyén szentbeszédet és énekes misét mondott. A magyarok részéről a Kongresszus elnökei közé Somssich grófot választották be s a kegyelmes püspök úr befolyása folytán a magyarok részére a többi nemzetek között méltó hely volt biztosítva. Az ünnepélyeken és körmenetekben a magyarok nemzeti színű zászló alatt vettek részt. A magyar szakosztály a püspökeink elnöksége alatt tartotta nagyon látogatott üléseit és a mi a munkásságot illeti, az összes nemzetek között a negyedik helyet foglalta el. Határozatait a Kongresszus elfogadta, többek között, — hogy Ő Szentségehez tegyen a Kongresszus előterjesztést a Boldogságos Szűz mennybe felvételének hitckiképzése iránt és egyúttal a Jezsuita atyáknak köszönetet mondott, különösen a budapesti fiatalság lelki gondozásáért. A Kongresszus programjába felvett díszgyűléseket és körmeneteket mindig megszámlálhatatlan részvételben tartották meg. A díszgyűlések rendszeresen este 10 $\frac{1}{2}$ órakor végeződtek és azokban a 80 éven felüli salzburgi bitoros érsek bámulatos kitarással végigjelen volt. A bitoros érsek Kohl Medárd püspök vezetésével megjelent a magyarok tisztelőit csütörtökön júl. 21-én fogadta és meleg szavakban mondott köszönetet a magyaroknak így nagyszámban való megjelenéséért. Megható volt a Dóm előtt levő Máriaszobornál 21-én este 10 órakor tartott hódolati ünnepély, a melynél legkevésbé 20,000 ember énekelt a „Magnificat”-ot. Itt az ünnepi beszédet Kohl felszentelt püspök tartotta. A jövő nemzetközi Maria Kongresszust 1912-ben Rheimsban és azután nálunk P o z s o n y b a n fogják tartani.

— **Elfogott szőlőpusztítók.** Mult heti vásárunk alkalmával esinos csődület rögtönzött a magyarigeni esendőség. Elfogták a r. kath. plébános szőlőjének és más szőlőknek is barbár kúszópusztítóit és vasra verve hozták be a vásáros románok nagy bámulása között, hadd lássák, hogy a nemtelen bosszút csakhamar elérni méltó büntetése.

— **Nevezetesség.** Ez is fehérvári kuriózum. Ha valami utazni vágyó embernek eszébe jut Gyulafehérvárra betekinteni, „kulturális” nyo-

mokat lát a városi sétaterre rászögellő utca szélén, hol az egészségügyi csatorna folydogal. S mintha jól esnek neki, hogy tovább maradjon piszkos árnyalú szülővárosában, kiterjeszti medrét a nagy utcán véges végig, hadd lássák a látogatók, hogy Gyulafehérvárnak egészségügyi csatornája is van. Még pedig nyitott, lassú folyású és illatos.

— **Zászlószentelési ünnep.** A szőkefalvi tüzoltóság „Emke” daloskőre f. év. augusztus hó 14-én özv. Báró Rothenthal Henriknek perkeében zászlószentelési ünnepéppel egybekötött táncmulatságot rendez, következő műsorral: 1. A zászlónyitást a koszorús leányok, rendezők s a tüzoltóság tagjai elkísérik az ünnepély színhelyére. 2. Hymnusz, éneki: az „Emke” daloskőr. 3. Ünnepi beszéd, tartja: ifj. László János. 4. A zászló megszentelése. 5. Prolog, irta: szőkefalvi Muzsnay Kálmán, szavalja: Kovács Margit. 6. Nemzeti zászló, éneki: az „Emke”-daloskőr. 7. Szavai: Ferencz József. 8. Zászlószögek beverése. 9. Szózat, éneki: a dalkörrel együtt az egész közönség.

— **Az Iskolaegyesület belyegei.** Kétezer taggal azt megteenni, amit az Országos Magyar Iskola egyesület huszonöt év alatt alkotott: Magyarországon csoda. Itt, ahol, amikor a kulturáról volt szó, a nemtörődömség emelt gátal mindenkor a törekvések elé, ahol minden, az általános művelődésért indult mozgalom posványba fullt, lám, akadt egy egyesület, amely szívós, akadályt nem ismerő munkával lerakta szélesen a magyar kultúra alapkövét. Iskolák, óvodák, népkönyvtárak, iskolán kívüli tanfolyamok szolgálják ma már az egyesület érdekeit, amik egyben edes mindannyiunk szívvel, lelkével nőttek egybe: hiszen ennek az országnak megerősödését szolgálják, a nagy Magyarországnak, a hatalmasnak, erősnek eszményképét. Egy pár nap óta mérhetetlenül közelebb van mindannyiunkhoz az egyesület támogatásának módja és kézenfekvőbbé lett a segítés. Az Iskolaegyesület belyegeket bocsátott ki. Tavaly tette először, amikor a színes turulos kép elhagyta a sajtót. Az a turulos belyeg, amelyet oly jólesően láthattunk itt-ott igaz jó magyar emberek leveleinek hátsó lapján zárójegyként, lelkesedni tudó, komoly üzletemberek számláin, egyik-másik étterem számolóócduláján. Két fillérrel kellett mindössze többet fizetni miatta. Mi volt az a két fillér! Nemcsak hogy nem éreztük meg, de nagyon hozzájárultunk egy szép eszme megvalósításához. Az idén tizenkét belyeggel jött ki az Iskolaegyesület. Mindannyia tökéletesen alkotás, ritkaságszámba menő nálunk, ahol az esetlen postabélyegek olyan kielegítetlenül hagyják a szem kíváncsiságait. Igazi művészi munka ez a tizenkét belyeg, becsületére válik a tervezőjének, a teremítőjének. A rajz tökéletességéhez a szín stílusa is járul, finom zöld árnyak és kekben pompázók ezek a belyegeik. Mindegyiken más-más kép van. Illyen: II. Rákóczi Ferenc, az aradi 13 vértanú-szobor, az aradi Kossuth-szobor, parádi fürdővendéglő, a parádi fürdő gyógyudvara, a margitszigeti fürdőház, siófoki részlet, Siófok-fürdő, a margitszigeti vízesés, a tarpataki vízesés, a Tátrában Új-Tátrafüred. Holnapról kezdve a főváros nagyobb tőzsdeiben, papírkereskedéseiben, a vidéki nagy könyvkereskedésekben és az egyesült központi irodában (Budapest, Központi városház) lehet már kapni ezeket a szép, a szemnek is meg a léleknek is gyönyörűséget okozó belyegeket. Két fillérrel hozta forgalomba az egyesület és így a legkevésbé sem ró terhet a nagyközönségre. Olyan adó ez, amit illenék nap-nap után befizetnünk és reméljük is, hogy aligha marad levél, levelezőlap anélkül, hogy ne az Iskolaegyesület bé-

lyegei zárják le. Nem szeretnők látni, hogy ez a nagy méltánylást és minden pártfogást megérdemlő egyesület a közönség részéről meleg fogadtatásra ne találja, amikor a legszebb eszméinket száll síkra, nem szeretnők látni, ha ez a most meginduló és bizonyára igen széleskörű nemzeti mozgalom gyöngye, erőten gyökereket verne. Egyszer már végre illenék összefognunk, ha azt akarjuk, hogy el ne maradjunk a nemzetek versenyében.

— **Értesítés.** A magyar keresztény társadalom érdeke, hogy ifjuságunk a vallás és hazaszeretletben tömörüljön, miért is kívánatos, hogy a katolikus egyetemi és főiskolai ifjuság Szent Imre-Körét a közel jövőben a budapesti egyetemre és főiskolákra kerülő ifjuság, valamint a szülők megismerjék. Szívesen szolgálnak felvilágosítással az érdeklődőknek: Szent Imre-Kör Budapest, IV., Veres Pálné-utca 9 sz.

— **Gyógynövények szedése.** A földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy a hazánkban vadon termő gyógynövények szedésének és értékesítésének elajátítása végett lelkészek és neptanítók részére 8 napra terjedő tanfolyamot rendez. Ezen tanfolyamon az azok résztvevők a gyűjtésre érdemes vadontermő gyógynövényekkel megismerkedhetnek, azon gyűjtésének, száritásának, csomagolásának és értékesítésének minden részletét elajátíthatják, hogy azután állandó lakóhelyükön, a gyógynövények rendszeres gyűjtését és értékesítését szervezhessék. A tanfolyam külön erre a célra megnyert szakemberek vezetésével, a kolozsvári gazdasági akadémián július hó 31-től augusztus hó 6-ig lesz megtartva. A tanfolyam résztvevőit a földművelésügyi miniszter veszi fel s a résztvevők ingyen lakásban és fejenként, — utóköltésig és napidíj 64 korona általánosan fognak részvenni. Az általán felét a tanfolyam kezdetén, a másik felét pedig annak sikeres elvégzése után kapják kézhez. A tanfolyamra vidéki lelkészek és neptanítók összesen 20-an lesznek felveve. A felvételnél előnyben részesülnek azok, akik az erdélyrészi miniszteri kirendeltség területén működnek s a kiket a nevezett miniszteri kirendeltség e célra ajánlani fog. Ezek után előnyben teznak részesülni azok, akik a gyógynövények termesztésével vagy gyűjtésével már eddig is foglalkoztak. Akik ezen tanfolyamon résztvenni óhajtnak, nevjutsák be június hó 30-ig ebélt, a földművelésügyi miniszterhez címzett kérvényüket a kolozsvári gazdasági akadémia igazgatóságához vagy az erdélyrészi miniszteri kirendeltséghez.

— **Szenzációs sebészeti találmány.** New-Yorkból jelentik: Dr. Victor Lespinasse, az itteni „Northwestere University Medical College” tanára egy új módot fedezett fel az ütőerek összekapcsolására. A találmány, ha majd a kísérletek során beválnék, igen nagy fontossággal bírna a sebészet terén. Eddig ugyanis az ütőereknek különösen az összevarrása igen nagy nehézségekkel járt, mert könnyen előállhatott az az eset, hogy ennek következtében véromlás támadt az ágyban, és ez feltétlenül halált okozott, Lespinasse tanár új módjával azonban ez ki van zárva. Az ő összekapcsolási módja ugyanis eltér az eddigi módoctól abban, hogy ő nem varrja össze az ütőeret, ellenkezőleg, ő azoknak a véredényeknek a szabad végét, amelyeket össze kell kapcsolni, úgy fűzi össze, hogy egy fémkapcsolót használ és ezt úgy alkalmazza, mint például a chirurgozok a belek összefűzésénél a kapcsolót. Minden eret egy nagyon finom, kicsi és vékony magnézium-gyűrűn vezet át, azután mind a két ér átbujtatott végét összebogozza, és utána a két lucaos fémgyűrűt finom se-lyemfonállal egymáshoz erősíti. Azután egy ideig

úgy marad a kötés, pár nap múlva azonban eltávolítja a selyemfonalat, és összevarrja a bőrt, ahol az eret összehozta. A magnézium-gyűrűk bennmaradnak a testben és ez, mint Lespinasse dr. tapasztalta, nem árt a szervezetnek, mert a test felszívja idővel a magnéziumot teljesen. Lespinasse dr. most még egyideig állaton próbálja ki a találmányát, és hogyha teljesen beválik, akkor az embereknek.

— **Kivándorlás.** Az épen most megjelent hivatalos kimutatás szerint a múlt évben Ausztria és Magyarországból 170.191-en vándoroltak ki Amerikába. Ezek között 27.941 magyar és 21.096 német volt. A többiek más nemzetiségűek. Ugyanez időszakra Ausztria és Magyarországra 11.026 magyar és 4278 német vándorolt vissza Amerikából.

— **Jogi vizsgákra való készülés megkönnyítése.** Dr. Dobó jogi szemináriuma Kolozsvárt azok érdekében, akik hátralevő jogi vizsgáikat szeptember hónapban, avagy esetleg később akarják letenni, de Kolozsvárt szigorlatuk előtt csak rövid ideig tartózkodhatnak, tankönyveket helyettesítő s az összes szigorlati kérdéseket felölőlelő jegyzeteit már most kiköleszözi, az illetőket szigorlatuk előtt pár napi rekaptuláló kurzuson előkészíti s többszöri próbaszigorlaton az egész anyagból kikerdesi. Aki jogvégezett, azt három hónap alatt doktoratúshoz juttatja az intézet, mely a kolozsvári összes jogi vizsgákra előkészít. Tanrendzerét és működését ismertető könyvet „Tájékoztató a jogisemináriumról,” díjmentesen megküldi.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Értesítőink.

IV.

Még három intézetnek az értesítőjével kell egyenként foglalkoznunk. Közülük tulajdonképp csak az egyikhez fűznek szorosabb érdekek. A másik kettő is megérdemli a közfigyelmet, a melyet irántuk fölkelni nekünk annál is inkább kötelességünk, mert ezen iskolák, — jóléhet nem erdélyi katolikus intézetek, mégis a katolikus lap szerkesztőségének szívesen megküldtek értesítőiket — míg számos erdélyi katolikus iskola most is elmulasztotta, hogy ezen kötelességet teljesítse.

A csíksomlyói római kath. tanítóképző-intézet ezen iskolai évvel fennállásának 52. esztendejébe lépett. Értesítője tanulásokban gazdag munkásságról számol be. Karácsony József igazgató értekezése van az élen. Az értekezés címe: Világnezet a lélekről és a szellemről. Maga a cím többet mond, mint amennyi a cikkben található, mely inkább a szellemmel és a róla alkotott világfelfogással foglalkozik. Érdekes tárgy, de meg kell vallanunk, hogy nehéz erről az iskola közönségének úgy írni, hogy a tárgyalás az olvasót érdekelje, valósággal megragadja és neki azután tanulsággal is szolgáljon. Ugyancsak mesternek kell lennie annak az értekező előadásban, aki ezt a szerepet kellő haszonnal akarja megoldani.

Értekező a szellemek létét az egész emberiség egyhangú közmegegyeződésével igazolja, midőn 12 oldalon a S t ö c k l: Bölcsélet-történetéből idézi axiómaszerűleg kiragadva a különböző korok bölcselőinek a szellemre vonatkozólag tett nyilatkozatait. Szaraz adatok ezek kronologikusan egymáshoz esatolva. Tények, melyeket így nehéz szellemileg megemészteni, mert elkülönítve állanak; mindenesetre az iskola közönsége és a növendékek könnyebben fogják fel az ilyen tudományos adatokat, ha azokat a fejlődés törvényével egyesítve szemlélhetők tesszük.

A világ bölcselének tanításai után felsorolja, hogy a Szentrírásban hány helyen és milyen szellemekről van szó. Majd áttér a szellemnek az anyaggal való érintkezésére. A biblia tényei után hivatkozik a spirítizmusz manipulációira. Ezen a területen már igazán cum grano salis kell banni az ügyvéntató adatokkal. A spirítizmusz műveletei még olyan dolgok, amelyekre a szellemek létét, működését illetőleg komolyan hivatkozni alig lehet. A szellemek létezése meg olyan fontos és komoly tétel, hogy azt a szellemidézés praktikáinak nevelésének dolgaival lealacsonyítanunk nem lehet. Hagyjuk a spirítiztákat magunknak: ez olyan obskúr foglalkozás, akár az alchimia.

A dolgozathoz a leghasznosabb az, amit a végén az öngyilkosságról mond. A mai ifjú nemzedéknek nem lehet elege hangoztatni ezt a meggyőződést, s ha ezt megtartják, az értekezés előzte a megkivántató hatást. — Szép és érdekes téma vezet be tehát az értesítőt, amelyet nagyon nehéz az iskola közönsége számára rendszeresen feldolgozni, de amelyből ezen formában is sokat lehet tanulni.

Az értesítő pontosan és részletesen földolgozza az iskolai élet fontos adatait. A tanári testület tagjainak fölsorolásánál az látjuk, hogy az értesítő minden tanárnál megemlíti, milyen képesítése van, csupán az igazgatónál nem találjuk fölemlítvé, hogy milyen tárgyakból szerzett középiszkolai tanári oklevelet 1892.-ben. Az intézet a tanulóifjúság vallási és erkölcsi életének ápolására nagy gondot fordított. Több tanuló hetenkint gyönt és aldozott. Az ifjúság helyes életének ezen üdvös eszközlőire nem lehet elege fölhívunk a nevelők figyelmét. Erre buzdította P ü s p ö k urunk, midőn október havában 3 napot töltött körükben.

A Mária-kongregációnak 16 rendes tagja és 7 jelöltje volt, ami az év végén osztályozott 72 csupa katolikus tanulóból elenyésző csekély létszám. Mi lehet ezen gyenge buzgóságnak az oka? A kongregációs szellem, az bizonyára semmi esetre sem. A prézesnek módot kellene nyújtania minden jóra való, tisztességes ifjúnak, hogy a kongregáció erkölcsi hatáskörébe juthasson. A kongregáció életébe pedig mennél több gaudium hominis-t is kell vegyíteni és ne merüljön ki annak tevékenysége pusztán a heti gyűlések látogatásában. A kongregáció dicséretére valik, hogy „Május Királynője”-nek ünnepeit szépen sikerült nyilvános ünneppéggel ülte meg.

Az intézetnek voltak husvéti lelkigyakor-

latái, melyeket Sz p o r n i János tanár vezetett. Igen hasznosak és praktikusak a lelkigyakorlatok idejére közölt intelmek. A két internatusban 48 növendék, tehát a létszámnak több mint a fele kapott elhelyezést. A segélyek közt meg kell említenünk, hogy P ü s p ö k urunk 10 tanulót 80–80 és négyet 120—120 K. segélyben részesített, továbbá az internatus világitására 350 K.-t utalt ki. Imets F. Jákó erdélyi fehérvári kanonok az intézet 50 éves jubileuma alkalmával 300 K. alapítványt tett, amelynek alapító levelét közli. Különbösen az intézetet 9 forrásból 26428-60 K. évi összeggel tartják fenn.

Részletesen közlik a gyakorlati kiképzés módját, amely teljesen célravezető. Csak kár, hogy az intézet elemi gyakorló iskolájában olyan kevés a tanuló: III. o. 3., IV. o. 4. és V. o. 4. Azt gondoljuk, hogy ilyen csekély anyagon alig lehet terjedelmes gyakorlatot végezni. A kantorképzés a közlötök alapján igen megfelelő volt. Eredményesen működött az ifjúsági önképzőkör, amelyben igen helyesen nagy súlyt helyeztek a szabadelőadások gyakorlására. Már nem tartjuk olyan szerencsés választásnak azt, amelyet a körnek járattott lapoknál követelt. Van nekünk jó katolikus képes folyóiratunk: az Élet, miért nem járatták inkább, mint az Új Időket, továbbá van katolikus napilapunk: az Alkotmány. A Tolnai Világlapja igazán nem való ifjúság kezébe. Hiszen akad benne jó dolog is, de a gyalázatos napi szenzációk arcképei az erkölcsi események leírásával, továbbá a hírhedt gazemberek képei meg hírhedtbe életleírásokkal hivatalosan semmiképp sem adhatók az ifjúság kezébe. Lehet e helyett nemesebb tónusi lapot kapni. Nem tartjuk szükségesnek a tanítói képesítés érdemjegyét leközlőni, hacsak nincs elrendelve, mert nincs e leközlésnek semmi nyilvános érdeke; elég annyit tudatni: kik kaptak képesítést, kik nem, kiket utasítottak javítóra. Az intézet elég látogatott volt s a tanítás eredménye megfelelő.

A kolozsvári állami felsőbb leányiskola értesítőjét nagy érdeklődéssel vettük kezünkbe. Tanítás szempontjából nem vizsgáljuk, minket itt csak a vallásos és erkölcsi szempontok érdekelnek. Annyit mondhatunk általánosságban, hogy a közölt két ünnepi beszéd sok okos és szép dolgot foglal magában, de az Isten neve bennök helyet nem kapott. Már pedig az iskolai ének a munkáját az Istennek a vett jökert való hálaadás nélkül bezárni meg egy állami iskola igazgatójának is alig lehet. Az értesítő a testi nevelés sokoldalú tevékenységéről számol be, de a léleknek mintha nem jutott volna ki az őt megillető nemesebb része az iskolai munkánál: nincs említés a vallásos, erkölcsi nevelésről, amelynek a nő erkölcsi világának kialakításában legnagyobb és legfontosabb, egész életre kiható szerepe van. Az intézetet különben aránylag a legnagyobb számban katolikus leányok látogattak, összesen 91-en.

Meghat és fölemelő érzést kelt az embernek a vakok kolozsvári intézeté-

FIGYELEM!
„AIDA” VERGE és „BLUE STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
 :: ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! ::

n e k X-k évi működéséről szóló jelentése, amelyet közöl Schanen Péter igazgató. Az intézetet Erzsébet királyné emlékére alapították 1900-ban. Azóta 10 év alatt igen áldásos munkásságot fejtett ki: 279 vak gyermeket mentett meg; 9 növéndékkel nyit meg, s most már 46 fiút tanít négy osztályban. Az igazgató jelentéséből kizárjuk, hogy a vakok eredményes tanításához és neveléséhez három dolog szükséges: szív, szív és szív. Mi is nyissuk meg szívünket magyar hazánk ezen szerencsétlen fia számára! Csatlakozzunk azokhoz, a kik az elmúlt esztendőben oly sok áldozatot hoztak számukra. Ezek közt Püspök urunk is felelősséggel Gyulafehérvár város közönségével egy 6000 K.-s alapítványt tett. A vakok neveléséről, tanításáról és annak eredményeiről közölt adatok rendkívül tanulságosak mindenki számára egyaránt. Az intézetnek jelenleg 167227/45 K. tiszta vagyona van. Csekély összeg ez meg ahhoz a nagy célhoz, melyet a vakok nagyobb számú megmentésében kellene megvalósítani. Nyissuk meg tehát áldozatos kezünket és juttassunk fölösleges fillereinkből azon szerencsétlen embertársainknak, akik az életben mindenkivel függnek, tölk azonban senki sem függ.

Ezzel befejeztük a különfajta intézeteknek egyenként való áttekintését és jövő cikksorozatunkkal átmegyünk a hét státusú főgimnázium érleltóinek egységesen összefoglaló tárgyalására.

(k.j.)

* Az Egyházi Közlöny (szerkeszti Geregy József) XXII. évf. 30—31. számának tartalma: Vezércikk: A katolikus újság (IV.) — Egyetemes egyház: Mgr. Wilpert Öszentségénél. — Naquel a vallástalanságról. — A vallási törvény és Mgr. Moyes. — Az angol katolikusok nagygyűlése. — A spanyol egyházpolitikai harc. — A lengyel katolicizmus jövője. — A macedoniai egyházi törvény és a török kormány. — „The negro-problem“. — A kapucinusok reformja. — Időszerű kérdések: (GV) A salzburgi V. nemzetközi Mária-kongresszus. — Egyháztörténet: (GV) Szent-Cyprián és a pápa primatusa. — Vallástalanság: (B) Törökvek a vallástalannak az iskolából leendő kiküszöbölésére. — Dogmatika: (TS) Az utolsó kenet szentségi célja és főhatása. — Egyházi arcképcsarnok. Kohl Medárd. (Képpel.) — Közigazgatás: Elvi döntés a kezi- és fuvarszám ügyében. — Határozatok: Keresztelési bizonyítványok. — Tanügyi körrendeletek a tanítókkal is közlendő. — Irodalom: P. Hieronymus Vilmos, Der religiöse Mensch im Urteil der Welt. — Gottfried Hoberg, Die genesis. — Petrus Cotel, Katechismus der Gelübde. Moritz Meschel J. J. Die Andacht zum göttlichen Herzen Jesu. — Anselm Schotts Messbücher. — George Fensgrive, L'Etat moderne et la Neutralité scolaire. — André Godard, Le Positivisme chrétien. — Jean Vandon, M'Oeuvre des Dongrés Eucharistiques, Jes origines. — A Moulard Apologetique chretienne. — Közgazdaság. — Személyi változások, hírek és apróságok. — Mementó. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Budapest, Esterházy-utca 15 sz.

* A „Borromeus“ hitszónoklati folyóirat (Győr): előfizetési ár 8 kor.) XXIV.-dik évfolyamának 8. és 9. számú vasok kettős füzeté igen tartalmas és szépen kidolgozott népies szentbeszédet közöl augusztus és részben szeptember vasár- és ünnepnapjaira. Jó lélekkel ajánljuk e derek folyóiratot a t. lelkesek figyelmébe, kiknek némi tájékoztatást nyújt róla új füzetének ez a tartalomjegyzéke: 1. Pünkösöd után X. vasárnapra: Az alázatos bűnös és a kevély igaz.

Köves Kálmán, vágfarkasdi plébánostól, 2. Pünkösöd után XI. vasárnapra: Érzékeink helyes használatáról. Köves Kálmán, vágfarkasdi plébánostól. 3. Pünkösöd után XII. vasárnapra: Legyünk irtalmatlan szamaritánusok! Plébánostól. 4. Pünkösöd után XIII. vasárnapra: A tisztátalanságról. Nemo-tól. 5. Nagyboldogasszony ünnepe: A boldog élet alapföltetele. Dr. Mattyasovszky Kasszán, esztergomi bencés tanártól. 6. Szent István király ünnepére. Isten hű sáfára. Hlavaty István, Budapesti sz.-István-kórházi lelkész-től. 7. Pünkösöd után XIV. vasárnapra: Isten és a világ szolgálai. Szuszai Antal, dobsinai plébánostól. 8. Pünkösöd után XV. vasárnapra: Elet és halál. Köves Kálmán, vágfarkasdi plébánostól. 9. Pünkösöd után XVI. vasárnapra (Orangyalok ünnepe): Legyünk Isten szolgálai szolgálai! Nemo-tól. 10. Kisasszony ünnepe: A proféták királynéja. Neomysta-tól. 11. Mária névünnepe: Az élő hitről. Marianus-tól. Alkalmiak: 12. Szűz szent Margit vértanú ünnepe: A drágagyöngy. Plébános-tól. 13. Mária-Magdolna ünnepe: A szeretet hatalma. Peccator-tól. 14. Szent Anna-asszony ünnepe: A jó anya példaképe. Ács János-tól. 15. Kápolna szentelésre: A kath. templom a világgóság, szeretet és béke hajléka. Bernatsky Ferenc, hódmezővásárhelyi apátplébánostól.

Szerkesztői üzenetek.

Zalatna. Így is jó. Kérjük a folytatását.
Hatszeg. Jobbnak láttuk, ismerte a jubilans szerénységet, kissé összevonva közölni.
Désakna. Lekötél a mult számból. Közben már sokkal riasztóbb hírek terjedtek szét. Maskor jobban siess. Legalább kedden reggelre. Irhatnál egyebet is. A címert küldjük.
Nagyszében. A nagy fej arra való, hogy azzal az ember csak búsuljon. Jó. Folytasd.
Intenciósnaknak. Szeptemberig egy fillér sincs, mert nincs.
M. Chrysanth. Köszönjük.
Hidvég. Hallgat? Höl a csevegései? Pardon, megjött szerdán.
A. J. Reichenhall. Lásd a vezetőcikket.

Aki oly ujságokat vagy más iratokat olvas, melyeket vallásellenes emberek írnak, saját lelkén követel öngyilkosságot. Stolz Albán.

Sz. 510—1910. vhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbírósnak 1910. évi Sp. I. 184/3. számú végzése következtében Dr. László Jenő gyulafehérvári ügyvéd által képviselt első pécsi gőzkaptafagyár és gazdasági faipar Weisz Jakab s utódai javára 100 K. 40 fill. s jár. erejéig 1910. évi május hó 6-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felül foglalt és 780 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: bórura nyilvános árverésen eladhatnak.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbírósnak 1910. évi V. Sp. I. 184/3. számú végzése folytán 100 korona tökévelés, ennek 1910. évi március hó 25. napjától járó 5% kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 59 K. kor. bíróság már megállapított költségek erejéig, Gyulafehérvárt, leendő eszközlésére 1910. évi augusztus hó 6-ik napjának délutáni 4 órája

határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XLI. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Gyulafehérvárt, 1910. évi július hó 19-én.

Papp Károly, kir. jbir. végrehajtó.

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollal és pénzünkkel az egyházmegyéink érdekeit szolgáló ezen egyetlen lapunkat.

Figyelmeztetés!

A Schicht szarvasszappan

valódi csakis a

Schicht

névvel és a „szarvas“ védjeggyel!

A Dr. G. SCHMIDT fotórs és — tisztiorvos fele

FÜLOLAJ

Gyorsan és alaposan gyógyít időszakos süketiséget, fülfájást, fülzúgást és nagyothallást még idült esetekben is. Egyedül kapható üvege 4 K. Torok József gyógyszerár Budapest, Király-u. 12.

Dániel Imre „Diarium“=a.

(Folytatás.)

(III.) (Pag. 94.) Praeter magnificas Collegii Romani aedes, in quibus Universitatem Scientiarum collocatam esse, superius dixeram, aliud splendidum Palatium publicis studiis dicatum Romae habetur, quod Sapientiae titulo decoratur. In hoc non minus, quam Collegio Romano scientiae omnes traduntur. Hoc Palatium ante prandium inveni, animo lustrandi insignem Bibliothecam, quae ibi publicae utilitati patet. Quum jam clausam esse intellexissem, ad Nobilissimam Typographiam Domini Typothetae Salvioni, quae intra muros hujus Palatii sita est, perlustrandam diversionem feci. De novis libris sciscitatus, si Historiam Litteraturae Italicae, à Modenensis Bibliothecae Praefecto Triboschi editam, inque 12. in quarto Tomos divisam, excipiam, libri plerumque precatorii, et Drammata Comica mihi exhibita fuerunt. Hinc Ecclesiam S. Jacobi Nationis Hispanicae, quae portam majorem hujus Palatii respicit, subivi. Forma ipsa vetustatem quamdam spirat. E pariete Cancellis majoris arae proximo vetusta quaedam Clavis catenulae ligata pendet, quam Inscriptio illi subjecta dicit fuisse unius duarum Portarum Barbariae Civitatis Tripun nuncupatae, illamque festo S. Jacobi apostoli mira Dei providentia à manibus Infidelium ereptam, Regique Hispaniorum Ferdinando consignatam, inde vero huc Romam translata, illicque adpensam esse sub Pontificatu Julii II.

A prandiis cadentes ad serum usque imbres me hospitio adfixerunt. Domi igitur omne tempus qua Italicae Linguae, qua aliis rebus litterariis à me impensum fuit. Constitueram hac die excelsam Basilicam S. Petri Cupulam ascendere, quam Imperator non minus quam Rex Sueciae sua praesentia decorant.

(Pag. 95.) IV. Domi omne tempus, partim propter expeditiones Postales, partim ob gravissimos ventos, aspero frigori conjunctos, exactum.

V. Ante prandium diversorum Bibliopolarum librariae officinae perlustratae. In una harum in oculos incurrit Ejbeli Jus Ecclesiasticum Venetis typis recusum, quae editio ad id tempus me prorsus latuerat. Est in formato Quartu duobus tomis comprehensa. Anno 1781. litteris Perrona Typographi Veneti reimpressa. Miratus sum Venetos operis ab Aula plane Viennensi reprobatum editionem in se recepisse, et tanto quidem vehementius, quod in fronte novae hujus Editionis adprobatio legatur, in qua Censor dicit: nihil in Opere contra fidem Catholicam, bonosque mores contineri; addit Censor: neque contra Principes. Istud verissimum est imo Eibelianum Opus Principibus quomodo maxime favet. Concepi tamen haud potest, quomodo Censor Venetus adserat nihil eo opere contra fidem Catholicam, bonosque mores contineri, quum tempore Mariae Theresiae imperatricis eo unice motivo Auctor a Cathedra remotus, opusque rejectum sit, quod doctrina, quae eo traditur, minus Catholica videatur. P. Soldati Ord. Praed. in Collegio Germanico Theologiae Professor tum plane in officina Libraria praesens aderat, dum nova(m) dicti operis editionem manibus versarem. Aperui illi meam admirationem; Is mihi respondit, nisi Inquisitoris in fronte operis adpareat adprobatio, aliam quaecumque robore

carere. Quid hoc responsum vellet, fateor me adsectum non fuisse.¹⁾

(Pag. 96.) A prandiis D(omi)num Agentem Brunati officii causa conveni. Virum summa humanitate praeditum. Stupui dum ipsum, quum omni careat in Urbe exercitio, elegantissime germanice loquentem audivi. Procurat Is apud Aulam Romanam Episcoporum Foga-rasiensium negotia. Narravit sua opera effectum esse, ut Taxae Bullarum, quae pro Praesule Babb expeditae sunt è 1500. scudis Romanis ad 387. reducerentur. Dum discedere vellem, famulus, qui ad Portam aperiendam adcurabat, ex me quaerebat ubi hospitium fixissem? Mira mihi visa est interrogatio eo quidem magis, quod Romae in Cardinalium quoque Salis, ad quos scilicet inviseram, eandem mihi quaestione(m) proposita(m) esse jam meminim, quin tamen hucusque in veram causam hujus Curiositatis indagaverim. Didici igitur hodie in more apud Romanos positum esse, ut famuli Domorum binis per annum vicibus Honoraria recipiant ab illis, qui ad suos Heros quacumque demum ex causa crebrius accederent, imo si etiam ad illos unicus fiat accessus. Ante festa igitur Natalitia, et Kalendis Augusti tales accedentes à famulis conveniuntur, atque per hos ab illis non tam petitur, quam extorquetur discretio, quae 12. grossis, sive tribus Paolis (In marg.: minor) esse non potest. Ubi major est famulorum numerus, unus pro reliquis has facit extorsiones, quae in pixidem subinde conjiciuntur, et collecta pecunia aequa partitione inter ipsos dividitur. Italarum auri fames insatiabilis est!

Hinc adivi Ecclesiam S. Laurentii in Damaso suis non destitutam ornamentis. Mulier mortua, quae in hac Ecclesia sub vesperum tumulanda erat, in pheretro interea patula in Ecclesia (In marg.: angulo) collocata fuerat, unica duntaxat caudela accensa ad pedem pheretri ardente. Pedes tibialibus tecti non erant, sed nudi. Id solum Cardium (pag. 97.) narium et Sacerdotum privilegium in Urbe esse dicitur, ut mortuorum pedes tibialibus tegantur.

Palatium Farnesianum, quod reliquis omnibus in Urbe antecellere dicitur, postea spectavi. Impudicae statuae, quae intra arcam hujus Palatii (In marg.: inter columnas) collocatae sunt, non possunt non scandalum excitare. Nihil in illis tectum est, quod pudorem redolet. Collegium Ecclesiasticum, quod simul est sacerdotum Valetudinarium, huc Palatio summa vicinitate jungitur. Est illud ad Pontem Sixti situm. Internam hujus Collegii fabricam etiam perlustravi. In hoc etiam sacerdotibus peregrinis erga solutionem hospitium(m), mensaque praebentur, sed mensa, quae mortem duntaxat, arceat.

VI. Antemeridiano tempore domi inter scriptitationes exacto, prandio sumpto, interfui Theologiae Disputationi, quae in Ecclesia S. Mariae Transpontina Ord. Carmelitarum Calceatorum habita fuit. Nondum initium datum fuerat Disceptationi, quando illic adveneram. Placuit igitur lustrare interea splendidum dictorum Patrum Conventum. Ingressus Coenobium, à quodam Patre ad commune illud hospitium Cubiculum ductus sum, in quod diversorum Ordinum Religiosi Viri, qui Disceptationem sua praesentia ornaturi erant, se receperant. Hic omnibus potus Caffee praebatur, quo beneficio nec ego

carui. Lector Theologiae, quum me extraneum esse cognovisset, permultum gavisus est, quod impertiverim praesentiam meam huic Disputationi, quae ita omnino decurrat, sicut nuperina PP. (pag. 98.) Franciscanorum in Ecclesia Ara: Coelitana. Qui primam Thesim impugnabat, Minorita Conventualis, solus fere loquebatur, vix ulla Defendenti respondententi facta Copia. Sumpto largius vino oppugnandi facundiam sibi procurasse videbatur; miscebat oppugnationi lepidos jocos, qui inter auditores in Ecclesia congregatos continuum risum excitabant. Postquam multa garrivisset, quin intelligeret, hoc Virgili versus oppugnationi suae coronidem imposuit: Claudite jam rivus pueri, sat prata biberunt. Qui secundum argumentum impugnabat, Vir Monastici Instituti, post factas actiones Gratiarum, dicebat se contra lectam Thesim pauca quaedam, et Puerilia obiecturum esse. Expressio ad id tempus nunquam à me audita!!

Ecclesia haec Transpontina inter praecipuas suas raritates connumerat duas marmoreas Columnas ad duos lateralis ejuspianae arae angulos collocatas, quarum uni Divum Petrum, alteri Divum Paulum apostolos, tempore Neronis Imperatoris adligatos fuisse, (In marg.: atque ad illas flagellis caesos) adserit ad utriusque basim posita Inscriptio. Paulus V. Pontifex arae huic Indulgentiam tribuit, ut quoties in ea Sacerdos aliquis Sacrificium fecerit, toties una Purgatorii anima liberetur. Visuntur id genus Indulgentiae apud Patres quoque Franciscanos Arae: Coelitanas.

Amplissimum S. Spiritus Hospitale, prope Basilicam S. Petri situm lustraturus à Disputationi ivi. Est hoc primum, amplissimumque non in Urbe solum, sed in Europa fortasse tota. Dum Borgheisanum Palatium praeteregressus, aream illius subirem, inque domesticum hortum oculos conjicerem, ingente(m) numerum Statuarum Nudarum conspexi. Non absque scandalo illico pedem retraxi. Non minus in his offendiculi est, ac in stautis Palatii Farnesiani, heri à me aspectis.

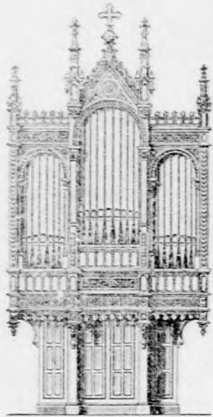
(Pag. 99.) VII. In Basilica S. Mariae Maggioris, quae alias etiam Liberiana, et S. Mariae ad Praesepe appellatur, singulis diebus Sabbathi (In marg.: à prandiis) modulatis vocibus cumcanto Organi Lytaniae Lauretanae quibus hodie prima vice interfui persolvi consueverunt, servantur hae Lytaniae in Capella hujus Basilicae Borghesiana, Pauli V. Pontificis liberalibus sumptibus à fundamentis extracta, in ejus principali Ara Inago B. Virginis prodigiis conspicua collocata est, quae pia traditione creditur à Sancto Luca Evangelista fuisse depicta. Imago haec intra quoddam Armariolum, binis metallinis portis instructum (In marg.: recondita) est, neque semper obtutus patet. Sub ipsis Lytaniis Sabbatinis, quibusdam Cerimoniis adhibitis, Armarium reserari, atque Imago aspectui exhiberi solet. Fit autem haec Cerimonia sequenti modo: Quinque Presbyteri Cottis induti ad Ara(m) prodeunt, duo ad latus Evangelicae, duo ad latus epistolae (In marg.: se collocant), quintus solus in medio flectit. Illico Chorus Lytaniae incipit, ad quod initium a Sacrista retro altare, quin videatur, stante eo artificio Armarium reseratur, ut binae et portae in oppositas partes aperiendo contrahantur. Remotis hac ratione portis velum quoddam album, ejus medio I. H. S. Auro intextum est, Imagini oppansum conspiciuntur.

1) Helyesebben Tiraboschi, a hirnevés modenai könyvtáros s olasz történetirő.

1) P. Soldati megjegyzése egészen helyén volt.

BODA JÓZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főiszt. papság és a m. t. egyháztanács szíves tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

teljesen újonnan rendeztem be, minek utána módomban áll a legnagyobb szabású orgona építést is elvállalni. Bárminemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölközök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1908.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden egyháznak tűzmentes szekrényt kell szereznie. Amely egyháznak még eddig nincs tűzmentes szekrénye, forduljon bizalommal :

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplikáltabb tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-István-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldetik. ■■■■ Telefon 103-71.

Alapított 1840-ben, 1890-ben állami ezüst-éremmel kitüntetve. . .

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott haranggyár, ARAD, Rákóczy-utca 11-28.

Ajánlja a hangoknak elő-revaló meghatározásával

saját találmányú cs. és kir. szabadalmazott harangjait, melyekkel igen tetemes súly és armetakáritás éretik e. p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 kg. súlyú harang hangja egy más regibb szerkezetű 400 kg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű forgatható vasharang felszerelést, melyek, a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly könnyed, hogy egy gyermek is több harangot húzhat egyszerre.

Régi harangoknak ilyen forgatható könnyen húzható vasszerelése való átalakítását, — repedt harangoknak újraváló ontését vagy csekély felülfizetés mellett való becserelését.

Tűzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PECS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák, pluvialek, velumok, baldachinok, minisztráns ruhák, zászlok, fohogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. Tessenek meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek —